

כשרות ירקות המוחזקים בחרקים - תגובה

בעקבות הרשימה "[כשרות ירקות המוחזקים בחרקים, מאת: הרב זאב וייטמן](#)", "שלח לי הרב יואל פרידמן, ממכון התורה והארץ, את התגובה הבאה:

א. השתוממתי כשעה כשקראתי את מה שכתב הרב וייטמן. הבעיה המרכזית בדבריו של הרב וייטמן נעוצה בחיבור שבין ההקדמה וסעי' 1 מחד לשאר הסעיפים. בסעי' 1 מדובר בחרקים שמותרים באכילה, והרוצה לאכול אותם שיערב לו! (וגם בהם הפוסקים חששו מפני בל תשקצו, ואכמ"ל). אך בסעיפים שלאחר מכן מדובר בחרקים שאסורים מדאורייתא אלא שהם מותרים בדיעבד אם התערבו. ומשל למה הדבר דומה, לרוצה לאכול ב'סעודת מסורת' חתיכת חזיר טחון שהתערבה במרק. על כגון דא חוששני מהיות נבל ברשות התורה.

ב. חשוב לציין שכל הדעות המקילות שצוינו נאמרו בדרך של לימוד זכות (בבחינת מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים), ואף האגרות משה שאומר שחרק אינו ברייה מחייב בסלט כרוב בגלל בעיית הטריפסים (עי' אגרות משה, יו"ד סי' לה).

ג. אין זה נכון שבדורות קודמים אכלו את כל ירקות העלים ללא בדיקתם, אלא להיפך לרוב הפוסקים אסרו את אכילתם כי קשה היה לבדוק ופחדו שלא יבדקו כראוי, עי' פרי חדש, יו"ד סי' פד ס"ק לד; כרתי ופלתי, סי' פד ס"ק יט; בן איש חי, פ' צו סעי' כז. ובדורות קודמים רצו לאכול את החסה רק בערב פסח. בדורנו, דור העכשוויזם והאינסטנט רוצים לאכול את כל סוגי ירקות העלים במשך כל השנה ובלא להתאמץ בבדיקתם.

אינני מתכוין להתחיל ולפרסם תגובה לתגובות וכו' מכיוון שאני חושב שעמדתו של הרב וייטמן ברורה. עם זאת רק אציין על דבריו של הרב יואל פרידמן שהטענה שדברים נכתבו בדרך של לימוד זכות, בעיני איננה טענה שעומדת בפני עצמה - כתבתי על זה [כאן](#).

לאוהבי הדיונים על חרקים למיניהם אוכל לבשר שמכובדנו ר' איתם הנקין עומד לפרסם ספר/קונטרס בחדשים הקרובים בהוצאת "המכון לרבני יישובים" על נושא "כשרות תות השדה וקלחי התירס."

הנה שתיים מההסכמות לספר (ההסכמה של הרב מזוז פורסם בסוף השבוע ב"[ספרים בלוג](#)" יחד עם לינק לספר עצמו, הלינק מאז ירד. למען הסר ספק, את ההסכמות אני מפרסם באישור מפורש של המחבר).

אני מניח שיהיו מן הקוראים שיראו בדבריו של הרב מזוז מעין תגובה לדבריו של הרב יואל פרידמן לעיל.

מכתב הג"ר אביגדור נבנצל

בס"ד, ב' ד' כי הוא חייכם תש"ע, ירושלים עה"ק תובב"א

שלוי רב וברכת גמח"ט לכבוד ה[ח]י איתם הנקין שליט"א!

אחד"ש כתב"ה - אני מצטער לומר כי כת"ר טועה בי מאד. איני גדול בהוראה למעשה, לא בבקאות ולא בסברא.

מ"מ קראתי בענין רב את הקונטרס הנפלא ששלח לי. מצד ההלכה אין לי השגה על דברי מר, והם נלענ"ד טובים וישרים.

אני רק שואל את עצמי האם אין גם חשש שכנה בכל הרברים האלה, כמו בתאנים שבגס, וא"כ אולי ראוי לדון, לפחות בחלק מהם, לא לפי כללי איסורא בלבד, אלא גם לפי כללי סכנתא? נוסף על כך, אני מסתפק אם בכל המקרים שההלכה מתירה האכילה, אין גם טמטום הלב?

ואני מברך את כתב"ה על הקונטרס החשוב הזה (אני מקוה שאין זו פגיעה שאני משתמש במלה קונטרס, אבל הרי גם רש"י נקרא הקונטרס).

ביקרא דאורייתא,
צעיר הלויים
אביגדור נבנצל

ב -יום ראשון, אוקטובר 31, 2010

[שלח באימייל! BlogThis](#) [שתף אל Twitter](#) [שתף אל פייסבוק](#) [שתף אל Pinterest](#) -

תוויות: [הלכה](#), [הרב אביגדור בבנצאל](#), [הרב זאב ויטמן](#), [הרב יואל פרידמן](#), [הרב מאיר מאזוז](#), [מכון התורה והארץ](#), [ר' איתם הנקין](#), [תולעים](#)

2 comments:

אנונימי אמר/ה...

שם השולח (Benny: האתר שלי) תאריך: 31/10/10, 19:57:24 אני ממש מתנצל שזה יצא כזה קטן, אבל אין לי כרגע את הזמן להתעסק עם זה ולגלות למה. כרגע האפשרות היחידה שאני רואה זה לעשות "שמור תמונה בשם" ולפתוח את זה כך.

שם השולח (Benny: האתר שלי) תאריך: 01/11/10, 07:23:24 עשיתי שינוי. אני מקווה שעכשיו זה יותר טוב.

שם השולח: יצחק תאריך: 01/11/10, 12:45:28 יש בעיה שגופים הלכתיים המתמחים בעניין אחד ובעלי אינטרס כלכלי מובהק יפסקו הלכות לציבור-הן בקביעת העובדות והן בקביעת ההלכה.

שם השולח: נתנאל תאריך: 03/11/10, 08:15:05 "רוב הפוסקים אסרו את אכילתם כי קשה היה לבדוק ופחדו שלא יבדקו כראוי." טענה מעניינת, אבל כלל לא מגובה במקורות. לא שייך להביא 3 אחרונים ולהקיש מהם על "רוב הפוסקים", בזמן שלא מביאים אף פוסק מעמודי ההלכה כמו השו"ע, הרמ"א והרמב"ם.

שם השולח: מישקה תאריך: 03/11/10, 10:10:05 דברך תמוהים מאד. אני חייב להיות בקיא בהלכה הנידונה, כדי להבין שהרב פרידמן מביא את הפוסקים כדוגמא לדעתם של רוב האחרונים. ואם תוכיח שרוב האחרונים חלקו על הפוסקים שהביא, בהחלט יהיה לך טענה נגדו. אבל מה הקשר בין השאלה האם פרט כזה או אחר הוזכר בשו"ע לבין שאלת דעתם של רוב הפוסקים? וכי כל דבר שכתוב במשנה ברורה וגם מוסכם באחרונים, תאמר שכיוון שלא כתוב במפורש או ברמיזה בשולחן ערוך (והרי השולחן ערוך אינו מתייחס להרבה מאד מצבים והסתעפויות דינים), "אינו מגובה במקורות?"

שם השולח: מישקה תאריך: 03/11/10, 10:15:44 נ.ב. הדברים שכתבתי אמורים כהשגה מתודית (הנוגעת לאופן שבו אתה חפץ שתוכח ההלכה), אבל בעצם העניין גם בעיני תמוהה לא פחות הקביעה ש"רוב הפוסקים בעבר אסרו אכילת ירקות עלים", וזהו דבר שלא שיערו אבותינו. הרב פרידמן צודק שיש מינים מסויימים שהפוסקים כתבו שבגלל מצבם בפועל (היחס בין שכיחות החרקים לבין קושי הבדיקה) יש להימנע מלאוכלם, אבל לעשות מזה כלל גורף ומוחלט, גם לדעתי זהו חידוש שהומצא בדורנו.

[5 במרץ 2012 בשעה 8:20](#)

אנונימי אמר/ה...

שם השולח: דניאל ט. תאריך: 03/11/10, 11:18:36 הערוך השולחן (יו"ד ק:יג) מעיד שרק המדקדקים היו זריזים בבדיקות - ככל האפשר. זאת אומרת גם הם לא מצליחים במאה אחוז - אבל

המון העם היה אוכל מכל הבא בידם כל שלא רואים את הרחש בהדיא.
<http://hebrewbooks.org/pdfpager.aspx?req=14242&st=&pgnum=478>

זה אומר שרק המדקדקים נמנעו מלאכול כרוב וחסה וכו'

אגב גם מה מכריזים שעוברים על כמה לאויו על כל חרק זה אינו, כי מדובר על דבר שמדאורייתא בטל וכל הדיון בפוסקים הוא עם יש מצב שבריה בטלה אף מדרבנן. דהיינו שגם המחמירים מודים שיש לזה דין תערובת רק שבריה אינה בטלה מדרבנן. וכך כותב הערה"ש מפורש.
ואם זה תלוי במחלוקת הט"ז והש"ך לגבי עכברא אם ביטול תלוי בניכר או באפשרות להוציא את האיסור, יש לציין ששם פוסק ערה"ש כהט"ז, אלא ע"כ הט"ז מדבר על דבר שנראה בהדיא ולא על החרקים הקטנטנים שנראים כמעט כמו העלה.